10/07/2020

Η παρακαταθήκη του Αγίου Σωφρονίου του Αγιορείτου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου

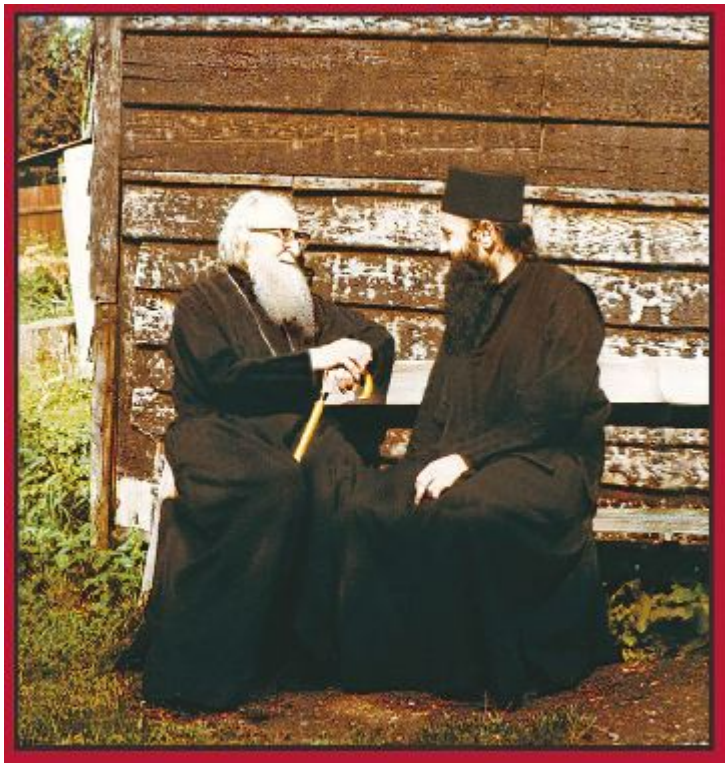

Αὔριον (11 Ἰουλίου) ἑορτάζεται γιά πρώτη φορά ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Σωφρονίου τοῦ Ἁγιορείτου. Εἶχα προβεῖ σέ ὅλες τίς ἐνέργειες γιά νά εὑρεθῶ αὐτή τήν σπουδαία ἡμέρα γιά τήν ζωή μου καί τήν ζωή πολλῶν ἄλλων στήν Ἱερά Μονή Ἔσσεξ Ἀγγλίας γιά νά πανηγυρίσουμε τήν πρώτη ἑορτή του ὡς ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Πολλές φορές ἀπό τό 1976 μέχρι τό 1993 λειτούργησα μαζί του καί αἰσθάνθηκα τήν ἐσωτερική ζωή ἑνός ἐρημίτου Ἱερομονάχου, ἄκουσα ἀπό τό στόμα του λόγους ζωῆς αἰωνίου, ἔζησα εὐλογημένες ἡμέρες μαζί του ὅλα αὐτά τά χρόνια τῆς ἐπικοινωνίας μας. Μέ ἀγαποῦσε καί τόν ἀγαποῦσα.

Δυστυχῶς, ὅμως, οἱ συνθῆκες τῆς πανδημίας δέν ἐπέτρεψαν νά παρευρεθῶ αὐτήν τήν μεγάλη ἡμέρα στόν χῶρο στόν ὁποῖο ἔζησε τά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του καί ἐκοιμήθη.

Μετριάζεται κάπως ἡ λύπη μου αὐτή μέ τήν σκέψη ὅτι ὅλη ἡ Ἐκκλησία θά ἑορτάση τήν μνήμη τοῦ ἁγίου σέ κάθε τόπο, ἀλλά καί μέ τήν δημοσίευση μιᾶς συνέντευξής μου πού μοῦ ζήτησαν ἀπό τόν ρουμανικό περιοδικό Familia Ortodoxă.

Παραθέτω στήν συνέχεια τήν συνέντευξη αὐτή, στήν ὁποία παρουσιάζεται ἕνα μικρό μέρος τῆς παρακαταθήκης τοῦ ἁγίου Σωφρονίου, σάν μιά μικρή συμμετοχή μου, σάν ἕνα μικρό κεράκι στήν μνήμη του, σέ αὐτήν τήν μεγάλη ἡμέρα.

* * *

1. Ἐρώτηση: Σεβασμιώτατε, ἦρθε καί ἡ πολυαναμενόμενη ὥρα τοῦ πρώτου

ἑορτασμοῦ τοῦ Γέροντος Σωφρονίου τοῦ Ἔσσεξ ὡς ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας. Ξέρουμε ὅτι ἐσεῖς κάνατε τήν πρόταση γιά τήν ἁγιοκατάταξή του, καθώς ἐπίσης προτείνατε τήν ἁγιοκατάταξη καί ἄλλων μεγάλων συγχρόνων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦ ἁγίου Παϊσίου τοῦ Ἁγιορείτου καί τοῦ ἁγίου Πορφυρίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου. Σᾶς παρακαλοῦμε νά μᾶς πεῖτε πῶς γνωρίσατε τόν Γέροντα Σωφρόνιο καί πῶς καταλάβατε ὅτι εἶναι ἅγιος;

Ἀπάντηση: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔγραψα στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά τήν ἁγιοκατάταξη τοῦ Γέροντος Σωφρονίου τό ἔτος 2004. Βέβαια, πολλοί Κληρικοί, Μοναχοί καί Χριστιανοί τό ζητοῦσαν ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Ἐκτός τῶν ἄλλων, μπορῶ νά μνημονεύσω τούς Μοναχούς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παύλου Ἁγίου Ὄρους, ὅπου ὁ ἅγιος Σωφρόνιος διετέλεσε πνευματικός πατέρας.

Ὅμως καί ὁ ἴδιος ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαῖος ἤθελε τήν ἁγιοκατάταξη τοῦ Γέροντος Σωφρονίου, γιατί εἶχε καταλάβει τήν ἐπίδραση πού ἀσκοῦσε ὁ βίος, ἡ πολιτεία καί ἡ διδασκαλία του στούς Χριστιανούς τῆς Εὐρώπης, ἀλλά καί σέ ὅλο τό τόν κόσμο.

Εἶναι εἰδική εὐλογία πού ἔγραψα στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη γιά τόν ἅγιο Σωφρόνιο, καί γιά τόν ἅγιο Πορφύριο καί γιά τόν ἅγιο Παΐσιο.

Γνώρισα τόν ἅγιο Σωφρόνιο, πρῶτα ἀπό τό βιβλίο πού ἔγραψε γιά τόν ἅγιο Σιλουανό τόν Ἀθωνίτη, καί ὕστερα ἀπό τίς δικές μου προσωπικές ἀναζητήσεις.

Στήν ἀρχή κατάλαβα, ἤ μπορῶ νά πῶ αἰσθάνθηκα ἐσωτερικά, ὅτι μέσα στήν καρδιά του ἔρρεε τό ἡσυχαστικό καί θεοπτικό ρεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό τούς Προφῆτες, στούς Ἀποστόλους, μέχρι τούς Πατέρες. Ἑπομένως, ἐξέφραζε τήν γνήσια ὀρθόδοξη ζωή.

2. Ἐρώτηση: Γιατί ὁ ἅγιος Σωφρόνιος τοῦ Ἔσσεξ θεωρεῖται ἕνας ἀπό τούς μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τοῦ 20οῦ αἰώνα; Ποιά εἶναι ἡ παρακαταθήκη τήν ὁποία ἄφησε ὁ ἅγιος Σωφρόνιος στόν σύγχρονο ἄνθρωπο;

Ἀπάντηση: Ἀκριβῶς, γι’ αὐτό πού εἶπα προηγουμένως, ὅτι ὁ ἴδιος του βρισκόταν μέσα στό ρεῦμα τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἦταν ἕνας ἐκφραστής τους, ἦταν πράγματι θεούμενος. Αὐτό φανέρωνε ἡ ἀτμόσφαιρα πού δημιουργοῦσε μέ τήν παρουσία του, τόν λόγο του, τήν σιωπή του, τήν προσευχή του, τήν θεία Λειτουργία πού τελοῦσε.

Πολλά μπορεῖ νά πῆ κανείς γιά τήν παρακαταθήκη πού ἄφησε σέ ὅλους, καί κυρίως σέ ὅσους τόν εἶχαν γνωρίσει πιό στενά. Νομίζω μιά βασική πλευρά τῆς παρακαταθήκης αὐτῆς εἶναι ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἀληθινός Θεός. Αὐτός μᾶς

ἀποκάλυψε τόν Πατέρα καί μᾶς ἔστειλε τό Ἅγιον Πνεῦμα, διά τοῦ Χριστοῦ γνωρίζουμε τόν Πατέρα, δι' Αὐτοῦ ὁδηγούμαστε στήν αἰωνιότητα.

Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος ἔλεγε ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «τό κριτήριο πάντων» καί «πρέπει νά φέρουμε στήν συνείδηση ὅτι ὀφείλουμε καί νά προσλάβουμε καί νά ἀφομοιώσουμε τό φρόνημα καί τήν ζωή τοῦ Ἴδιου τοῦ Χριστοῦ. Νά συμπεριφερόμαστε ἀπέναντί Του πραγματικά ὡς παιδιά πρός πατέρα καί μαθητές πρός διδάσκαλο, δηλαδή ἱκανοί νά ζοῦμε τήν ζωή τοῦ Ἴδιου τοῦ Θεοῦ. Καί ὅταν εἰσέλθουμε πλήρως στήν ζωή Του, τότε αὐτή ἡ κατάσταση θά εἶναι ἀσφαλῶς ἡ "θέωση"».

3. Ἐρώτηση: Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος ἦταν ἕνας Γέροντας τῆς ἐλευθερίας. Σᾶς παρακαλοῦμε νά μᾶς μιλήσετε γιά τήν διδασκαλία τοῦ ὁσίου Σωφρονίου περί τῆς ἐλευθερίας. Τί εἶναι ἡ ἐλευθερία καί πῶς τήν ἀποκτᾶ κανείς;

Ἀπάντηση: Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, ὅπως τό γράφει ὁ ἴδιος στό βιβλίο του «Ὀψόμεθα τόν Θεόν καθώς ἐστίν» ἔφθασε στήν θεωρία τοῦ θείου Φωτός, πού εἶναι μιά μεγάλη καί σπάνια ἐμπειρία. Ἔβλεπε τό Φῶς τοῦ Θεοῦ μετά τήν θεία Μετάληψη καί αὐτό τό Φῶς παρέμεινε μαζί του γιά τρεῖς ἡμέρες, ἔβλεπε τό Φῶς κατά τήν ὥρα τῆς νοερᾶς ἡσυχίας καί τῆς καθαρᾶς προσευχῆς. Μᾶς θυμίζει ἔντονα τόν ἅγιο Συμεών τόν Νέο Θεολόγο.

Ἔτσι ἀπέκτησε μιά πνευματική ἐλευθερία καί μέσα ἀπό αὐτήν τήν ἐλευθερία ἀντιμετώπιζε ὅλα τά θέματα τῆς ζωῆς του καί σέ αὐτήν τήν ἐλευθερία τοῦ πνεύματος ὁδηγοῦσε καί τούς ἀνθρώπους πού εἶχε πνευματική σχέση μαζί τους.

Ἐπομένως, ἡ ἐλευθερία κατά τόν ἅγιο Σωφρόνιο, δέν εἶναι μιά αὐτονομία τοῦ ἀνθρώπου οὔτε ἡ ζωή σύμφωνα μέ τά πάθη του, ἀλλά εἶναι ἡ κατά Χριστόν ζωή, ἡ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί, κυρίως, ἡ κοινωνία μαζί Του μέσα στό Φῶς.

Ὁ ἴδιος ἔλεγε ὅτι, ὅταν «γαντζωνόμαστε δυνατά, σάν παιδιά, ἀπό Αὐτόν καί λαμβάνουμε ἀκόμη καί αὐτό πού ἔχει, ἕναν χαρακτήρα θεῖο», τότε σέ αὐτήν τήν κατάσταση τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ «θά φθάσουμε νά ζοῦμε κατά διαστήματα τήν θεία ἐλευθερία».

Ἔτσι, γιά τόν ἅγιο Σωφρόνιο ἡ ἐλευθερία εἶναι «δῶρο τοῦ Θεοῦ», «εἶναι κατ' οὐσίαν ἀναπόσπαστο ἀπό τή γνώση τοῦ Αἰωνίου», εἶναι ἡ εἴσοδός μας διά τῆς ἐνεργείας τῆς Χάριστος τοῦ Θεοῦ «μέσα στήν σφαίρα τῆς ἐλευθερίας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ». Καί αὐτό μποροῦμε νά τό ζήσουμε μέσα στήν Ἐκκλησία, πού εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μέ τήν βοήθεια ἑνός θεουμένου πνευματικοῦ πατέρα.

4. Ἐρώτηση: Πῶς ἐκδηλώνεται ἡ πνευματική ἐλευθερία στήν ἐπικοινωνία

πνευματικοῦ πατέρα καί μαθητή;

Ἀπάντηση: Ὁ πνευματικός πατέρας, κατά τόν ἅγιο Σωφρόνιο, εἶναι αὐτός πού πέρασε ἀπό τήν Αἴγυπτο τῶν παθῶν στήν ἔρημο τῆς ἀπαθείας καί ἀπό ἐκεῖ ἔφθασε στήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, τῆς θεοπτίας. Εἶναι αὐτός πού ἔζησε τήν πρώτη μεγάλη ἔλευση τῆς θείας Χάριτος, τήν ἄρση τῆς Χάριτος καί τήν ἐν συνεχείᾳ ἔλευσή της καί ἔχει πείρα τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Εἶναι αὐτός πού γνώρισε τόν Θεό καί στήν συνέχεια ἀγαπᾶ ὅλους τούς ἀνθρώπους καί μέ αὐτήν τήν ἀγάπη θέλει «νά ἀνασύρη τούς ἀνθρώπους ἀπό τόν ἅδη τόν ὁποῖον δημιούργησαν μέ τά δικά τους ἀντιφατικά πάθη».

Τό ἔργο τοῦ πνευματικοῦ πατρός εἶναι νά δημιουργήση κατά Χάριν θεούς «γιά τήν αἰωνιότητα ἐν τῷ ἀκτίστῳ Φωτί». Εἶναι ἕνας μεγαλειῶδες ἔργο, δέν εἶναι μιά ἁπλή καθοδήγηση γιά καθημερινά προβλήματα.

Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ πνευματικός ἐργάζεται μέ αὐτούς πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός, ὅπως τό κάνει ὁ ἴδιος ὁ Θεός, δηλαδή ἐργάζεται μέ ἀγάπη, μέ τρυφερότητα, χωρίς βία καί ἐμπάθεια, περισσότερο ὡς ἐμπειρικός καθοδηγός, παρά ὡς νομοθέτης, βλέπει τήν κατάστασή τους καί ξέρει ποῦ καί πῶς θά τούς καθοδηγήση. Ἐπομένως, μεταξύ τοῦ πνευματικοῦ πατρός καί τοῦ πνευματικοῦ παιδιοῦ πρέπει νά πνέη «ἕνα ἀεράκι πνευματικῆς ἐλευθερίας» καί μιά ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ στήν αἰωνιότητα, ὥστε τό πνευματικό παιδί νά τηρῆ τήν διαθήκη τοῦ Θεοῦ αἰωνίως. Ἔκανε τό ἔργο του περισσότερο ὡς πνευματικός ἀδελφός.

Ὁ ἴδιος ἔλεγε στούς μοναχούς του: «Γνωρίζετε πώς δέν τολμῶ ποτέ νά πῶ ὅτι εἶμαι “πατέρας” ἤ γέροντας. Αὐτό δέν μοῦ ταιριάζει. Βρίσκομαι ἀνάμεσά σας ὡς ἀδελφός. Τίποτε περισσότερο».

Καί ἐπειδή πρός τό τέλος τῆς ζωῆς του βάδιζε ὑποβασταζόμενος ἀπό δύο μοναχούς, τούς ἔλεγε χαριτολογώντας: «Αἰσθάνομαι σάν νά εἶμαι μέ δυό ἀδελφούς: αὐτοί εἶναι πού ἔχουν ἐξουσία ἐπάνω μου!».

Αὐτό εἶναι πολύ σημαντικό, γιατί δείχνει καί αἴσθηση τῆς πνευματικῆς πατρότητος καί ἀδελφότητος, ἀλλά καί ἀναγνώριση τοῦ τί ἤθελε κάποιος πού συνδεόταν μαζί του, ὅτι ἤθελε νά τόν ὁδηγήση στόν Χριστό, ἀλλά καί δείχνει μιά μεγάλη εὐαισθησία. Ἐγώ ἔτσι τόν γνώρισα, ὡς ἕναν μεγάλο πολύπειρο ἀδελφό, γεμάτο ἀγάπη θυσιαστική.

5. Ἐρώτηση: Στήν συζυγία, πῶς χορηγεῖ κανείς ἐλευθερία στόν ἄλλο; Τί σημαίνει ἐλευθερία στό ζευγάρι;

Ἀπάντηση: Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος ἤξερε πολύ καλά πῶς νά καθοδηγῆ μοναχούς πρός

τήν θέωση, στήν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ. Ἤξερε τί θά πῆ ἀποταγή τῶν πάντων καί ἀφιέρωση ὅλης τῆς ζωῆς στόν Θεό μέ σκοπό νά ζήση κανείς στήν αἰωνιότητα μαζί Του. Μάλιστα ὅριζε τήν θέωση ὡς τήν κατάσταση ἐκείνη πού ἐνεργοῦμε κατά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, κατά τό φρόνημα τοῦ Χριστοῦ σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,» (Φιλιπ. β΄, 5).

Ὡστόσο, ὅταν βρέθηκε στήν Εὐρώπη, πρῶτα στό Παρίσι καί ἔπειτα στήν Ἀγγλία, χρειάσθηκε νά καθοδηγήση καί ἐγγάμους ἀνθρώπους, μέ πολλά οἰκογενειακά προβλήματα, ὡς πρός τίς σχέσεις τῶν συζύγων μεταξύ τους καί ὡς πρός τίς σχέσεις τους μέ τά παιδιά τους.

Κατ’ ἀρχάς, ἐμφορούμενος ἀπό τό πνεῦμα καί τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων γνώριζε ὅτι ἡ μοναχική ζωή εἶναι ἡ προπτωτική κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή πρίν τήν πτώση τοῦ Ἀδάμ, καί ὁ γάμος, ὅπως τόν γνωρίζουμε σήμερα, εἶναι ἕνα μεταπτωτικό φαινόμενο, ὁ ὁποῖος εὐλογήθηκε ἀπό τόν Θεό. Ἐπίσης, γνώριζε τί θά πῆ ὅτι ὁ ἄνθρώπος εἶναι κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ καί γι’ αὐτό καθοδηγοῦσε ὅλους τούς ἀνθρώπους, μοναχούς καί ἐγγάμους, πρός τήν κατεύθυνση αὐτή.

Γράφει κάπου ὅτι ἡ ἀνθρωπότητα λόγῳ τῆς πτώσεως πού ζοῦσε πρίν τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Χριστοῦ «δέν γνώρισε τήν μονογαμία», γιατί «γιά τόν πεπτωκότα ἄνθρωπο ἡ πολυγαμία εἶναι φυσική», ἐπειδή ζῆ μέ τά πάθη του. Ὁ Χριστός εὐλόγησε τήν μονογαμία, γι’ αὐτό, ὅπως ἔλεγε, «ἡ χριστιανική μονογαμία εἶναι ὑπερφυσική, εἶναι κλήση πρός τήν ὑπευθυνότητά μας γιά τήν κατά τό δυνατόν βαθύτερη συναίσθηση τῆς προσωπικῆς μας ἀρχῆς».

Δηλαδή, ἔλεγε ὅτι ἡ ἀγάπη μεταξύ τῶν συζύγων δέν πρέπει νά εἶναι ἁπλῶς «ψυχική ἤ φυσιολογική», δέν πρέπει νά παραμένη στά ὅρια τῆς φύσεως, καί μάλιστα ὅπως δημιουργήθηκε μετά τήν πτώση, «γιά νά μήν ποῦμε συνδεδεμένη μέ τήν ἀνατομία ἤ στήν καλύτερη περίπτωση, μέ τόν ψυχισμό», ἀλλά πρέπει νά εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν συζύγων ἀπό κοινοῦ νά γίνουν «ναός γιά τήν λατρεία τοῦ ἀνάρχου Πατρός. Τότε ὁ γάμος γίνεται ὁδός πρός σωτηρία».

Καταλαβαίνετε σέ ποιό πνευματικό ὕψος ἔβλεπε τό μυστήριο τοῦ γάμου. Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική καθοδηγοῦσε τούς συζύγους καί τόνιζε τήν ταπείνωση ὡς προϋπόθεση τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Σέ ἕναν νέο ἄνδρα πού ἦρθε σέ σύγκρουση μέ τήν γυναίκα του, μέ τήν ὁποία εἶχαν ἀποκτήσει δύο παιδιά εἶπε: «Ταπεινώσου, καί τότε θά ἀποφύγουμε τήν τραγική διάλυση τῆς οἰκογένειας. Καί τά μικρά παιδιά θά σωθοῦν ἀπό τήν τραγική μορφή ζωῆς πού ὑφίστανται τά παιδιά, τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς εἶναι χωρισμένοι».

Φαίνεται, λοιπόν, καθαρά ὅτι ὁ Γέροντας καθοδηγοῦσε τούς ἀνθρώπους μέ πνευματική σοφία, διάκριση, ἀσκώντας κάθε φορά ἄλλοτε τήν ἀκρίβεια καί ἄλλοτε τήν οἰκονομία, πάντοτε ὅμως μέσα ἀπό τήν προοπτική τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου στήν αἰωνιότητα μαζί μέ τόν Χριστό.

6. Ἐρώτηση: Ἐπίσης, ὡς γονεῖς, πῶς μποροῦμε νά βροῦμε τό χρυσό μέτρο μεταξύ ἐλευθερίας καί περιορισμοῦ στήν σχέση μας μέ τά παιδιά;

Ἀπάντηση: Νομίζω ὅτι ὅταν οἱ σύζυγοι βροῦν τό χρυσό μέτρο στίς σχέσεις μεταξύ τους, πού συνδέει τήν πραγματική ἀγάπη μέ τήν ἀληθινή ἐλευθερία, τότε θά βροῦν καί τό χρυσό μέτρο μεταξύ τῆς ἐλευθερίας καί τοῦ περιορισμοῦ τῶν σχέσεών τους μέ τά παιδιά.

Ἄλλωστε, ἡ ἀγωγή τῶν παιδιῶν δέν γίνεται ἀνάλογα μέ αὐτά πού λένε οἱ γονεῖς μέ λόγια, ἀλλά αὐτά πού εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ γονεῖς μέσα στήν ἐσωτερική τους ζωή, στήν καρδιά τους. Τά παιδιά θά ἀφομοιώσουν αὐτά πού αἰσθάνθηκαν ἀπό τόν ἐσωτερικό κόσμο τῶν γονέων τους καί ὄχι αὐτά πού βλέπουν ἐξωτερικά στό σπίτι.

Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος ἔλεγε ὅτι εἶναι πολύ σημαντικό γιά τήν ἀγωγή τῶν παιδιῶν γιά τό ποιά εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς οἰκογένειας μέσα στήν ὁποία μεγαλώνουν τά παιδιά. Ὅπως τό ἔμβρυο ζῆ καί μεγαλώνει μέσα στό ἀμνιακό ὑγρό στήν μήτρα τῆς μητέρας του, ἔτσι, κατά κάποιον τρόπο, καί τό πνευματικό ἀμνιακό ὑγρό τοῦ σπιτιοῦ πρέπει νά εἶναι τέτοιο, πού τό παιδί νά αἰσθάνεται τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τήν ἐλευθερία τοῦ πνεύματος.

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ σπιτιοῦ μέσα στό ὁποῖο μεγαλώνει τό παιδί πρέπει νά εἶναι ἀτμόσφαιρα προσευχῆς, ἐμπιστοσύνης στόν Θεό. Αὐτό ἐμπνέει τά παιδιά καί αἰσθάνονται τήν πνευματική ζωή ὄχι ὡς ἐντολές, οὔτε ὡς κανόνες, ἀλλά ὡς αἴσθηση ἀγάπης καί ἐλευθερίας μέσα στήν ζωή τοῦ Χριστοῦ. Μέσα σέ μιά τέτοια ἀτμόσφαιρα καταλαβαίνουν τά παιδιά τί εἶναι ὁ Θεός καί πῶς ἐργάζεται μέ τούς ἀνθρώπους, ἀλλιῶς θά ἀποκτήσουν καί διαστρεβλωμένη εἰκόνα ὄχι μόνον τῶν γονέων τους, ἀλλά καί τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ.

7. Ἐρώτηση: Διανύουμε μιά δύσκολη περίοδο λόγῳ τῆς πανδημίας τοῦ κορονοϊοῦ. Τί συμβουλές πιστεύετε ὅτι θά ἔδινε στόν σημερινό ἄνθρωπο ὁ ἅγιος Σωφρόνιος γιά τήν παροῦσα κρίση;

Ἀπάντηση: Ἡ περίοδος πού διανύουμε εἶναι πράγματι δύσκολη, ἀλλά δέν εἶναι μόνον αὐτή ἡ περίοδος δύσκολη, πάντοτε καί παντοῦ συναντοῦμε δυσκολίες. Ὅλη ἡ ζωή μας δέν εἶναι ὅπως τήν εἶχε σχεδιάσει κατ' ἀρχήν ὁ Θεός, ἀλλά ὅπως διαμορφώθηκε μετά τήν συμβουλή τοῦ διαβόλου καί τήν δική μας συγκατάθεση μέ τήν εἴσοδο στήν ζωή μας τῆς φθαρτότητας καί τῆς θνητότητας, τούς λεγόμενους δερμάτινους χιτῶνες.

Ἔτσι, ἀπό τήν ἀρχή τῆς συλλήψεώς μας ὑποφέρουμε ἀπό τήν φθαρτότητα καί τήν θνητότητα. Ὁ θάνατος μᾶς παραμονεύει διαρκῶς στήν ζωή μας, τόν ἔχουμε μέσα μας, μέ τά γονίδια τῆς γηράνσεως. Πρίν σχηματιστοῦν τά μέλη τοῦ σώματος στό ἔμβρυο, ἀλλά καί πρίν ἀκόμη διαφοροποιηθοῦν τά ἐμβρυϊκά βλαστοκύτταρα, μέσα μας ὑπάρχουν τά γονίδια τῆς γηράνσεως, δηλαδή τά γονίδια τοῦ θανάτου, πού ἐκδηλώνονται μέ διάφορες ἀσθένειες ἀμέσως μέ τήν γέννηση τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἅγιος Σωφρόνιος, πέρασε πολλές δοκιμασίες στήν ζωή του, ἀπό πλευρᾶς ὑγείας. Ἔτσι, χρησιμοποιοῦσε τίς ἀνακαλύψεις τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, ἀλλά τελικά εἶχε ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στήν πρόνοια καί τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καί θεωροῦσε τήν ὥρα τοῦ θανάτου, ὅσο καί ἄν φαίνεται αὐτό παράδοξο, ὡς «ἕνα ἑορταστικό γεγονός».

Ἔγραφε στήν ἀδελφή του Μαρία ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, εἶναι ἐλευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου «ἀπό τά δόντια τοῦ θανάτου», ἀφοῦ ὁ θάνατος εἶναι ἕνα θηρίο πού κατατρώγει τά πάντα. Καί τῆς ἔγραφε ὅτι τότε «θά γελάσουμε στό τέλος», καί αὐτό «τό τελευταῖο μας γέλιο θά εἶναι καί τό καλύτερο». Ἡ στιγμή αὐτή τῆς ἐξόδου τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα εἶναι «θριαμβευτική», γιατί τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ὁρμᾶ σέ ὅλους τούς αἰῶνες.

Δέν ξέρω τί συμβουλές θά ἔδινε στούς ἀνθρώπους γι' αὐτά πού περνᾶμε, ἀλλά αὐτά πού σᾶς εἶπα δίδασκε γενικά. Πρέπει νά φροντίζουμε γιά τήν παράταση τῆς βιολογικῆς ζωῆς γιά νά ἀποκτήσουμε πραγματική μετάνοια, ἀλλά πρέπει καί νά ὑπερβαίνουμε τόν φόβο τοῦ θανάτου μέ τήν πίστη τῆς συναντήσεώς μας μέ τόν Θεό.

8. Ἐρώτηση: Ποιά εἶναι ἡ πιό σημαντική καί χαρακτηριστική διδασκαλία τοῦ ἁγίου Σωφρονίου;

Ἀπάντηση: Ὅλα ὅσα ἔλεγε ἦταν σημαντικά, γιατί τά εἶχε ζήσει πρῶτα στήν δική

του ὕπαρξη ὡς τραγικά καί λυτρωτικά γεγονότα.

Παρατήρησα, ὅμως, ὅτι τήν συνάντησή του μέ κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστά τήν θεωροῦσε ὡς ἕνα «προφητικό γεγονός», ὅπως ἦταν ἡ συνάντηση μεταξύ τῆς Ἐλισσάβετ, τῆς μητέρας τοῦ Τιμίου Προδρόμου, καί τῆς Παναγίας, Μητέρας τοῦ Χριστοῦ.

Σέ κάθε συνάντηση ἄφηνε τόν ἑαυτό του ἐλεύθερο στόν φωτισμό τοῦ Θεοῦ, ζητοῦσε λόγο ἀπό τόν Θεό γιά νά πῆ στόν συγκεκριμένο ἄνθρωπο. Αὐτό ἔκαναν οἱ Προφῆτες. Προσεύχονταν στόν Θεό: «Λάλει, Κύριε, ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου» (Α΄ Βασ. γ΄, 9-10), καί μετά ἔλεγαν: «Τάδε λέγει Κύριος» (πρβλ. Ἠσ. α΄ 24).

Πέρα ἀπό τήν προσευχή τήν ὁποία ἔκανε, κατάλαβα πολύ καλά ὅτι ὅ,τι ἔλεγε στούς ἀνθρώπους, ἦταν καρπός τῆς δικῆς του ἐμπειρίας καί ὄχι καρπός διανοητικῶν σκέψεων οὔτε ἀποτέλεσμα ἰδεῶν πού διάβασε σέ κάποια βιβλία. Ὁ ἴδιος ἔλεγε: «Λειτουργῶ καί ἐγώ ὅπως πολλοί “διδάσκαλοι”, στόν κόσμο: Καταγράφουν τίς γνώσεις τους καί μέ τό μέσο αὐτό διδάσκουν καί τούς ἄλλους».

Θά μποροῦσα, ὅμως, νά πῶ ὅτι αὐτό πού διέκρινα στόν ἅγιο Σωφρόνιο, πού ἦταν ἔκφραση ὅλης τῆς ζωῆς του, ἦταν ἡ ἔμπνευση τήν ὁποία εἶχε καί τήν ὁποία μετέδιδε σέ αὐτούς πού τόν πλησίαζαν. Ἐνεργοῦσε ὡς ἕνας πνευματικός καλλιτέχνης πού εἶχε ἔμπνευση καί ἤθελε νά ζωγραφίση τόν Χριστό στήν καρδιά τοῦ συνομιλητοῦ του καί νά κάνη καί αὐτόν ἕναν ἐμπνευσμένο πνευματικά καλλιτέχνη.

Ὅταν ὁμιλῶ γιά ἔμπνευση ἐννοῶ ὅτι προσπαθοῦσε νά δώση στούς ἄλλους τήν ἐμπνευση νά ἀποβάλλουν τούς κακούς λογισμούς, νά προσεύχονται, νά ἀγαποῦν τόν Θεό, νά τηροῦν τήν διαθήκη πού συνῆψαν μέ τόν Θεό καί νά ζοῦν συνεχῶς μέ τό αἰώνιο καί γιά τό αἰώνιο.

Γιά παράδειγμα, συμβούλευε τούς ἀκροατές του: «Δέν μποροῦμε νά ζήσουμε χριστιανικά χωρίς ἔμπνευση. Ἄν κάποιος καλλιτέχνης, κάποιος ἀληθινός καλλιτέχνης, ζῆ μέρα καί νύχτα μέ τίς εἰκόνες τῆς τέχνης του, τότε ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί ὀφείλουμε νά εἴμαστε ἀκόμη πιό προσεκτικοί. Ὀφείλουμε νά ὑπερβοῦμε τίς προσπάθειες τοῦ καλλιτέχνη, γιά νά ζήσουμε σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου».

Ἐπίσης ἔλεγε: «Τό σημαντικότερο τώρα εἶναι νά ἐμπνέη ὁ Θεός τόν ἀγώνα σας γιά τήν σωτηρία. Ὅταν δίνεται ἡ ἔμπνευση, τότε ἡ ζωή γεμίζει μέ φῶς καί χαρά. Δέν παρατηροῦμε πιά τίς λεπτομέρειες».

Καί ἀκόμη ἔλεγε: «Γιά νά μή χάσετε τήν εὐλογία πού σᾶς ἔδωσε ὁ Θεός

ἀγωνισθῆτε νά ἀφομοιώνετε κάθε σκέψη πού σᾶς ἐμπνέει καί νά διώχνετε κάθε λογισμό πού σᾶς φονεύει».

Αὐτήν τήν ἔμπνευση καταλάβαινε κανείς, ὅταν πλησίαζε τόν ἅγιο Σωφρόνιο, ὅπως ἔγινε καί σέ ἐμένα.

9. Ἐρώτηση: Ἤσασταν μαθητής τοῦ ἁγίου Σωφρονίου καί τόν γνωρίσατε στό βάθος, ἄν καί πηγαίνατε στό Ἔσσεξ γιά μόνο ἕνα μήνα κάθε χρόνο. Μπορεῖ νά ὑπάρχη πνευματική ἐπικοινωνία ἐξ ἀποστάσεως; Πῶς διατηρεῖται μιά τέτοια ἐπικοινωνία;

Ἀπάντηση: Αὐτό εἶναι ἕνα προσωπικό ἐρώτημα καί δέν γνωρίζω πῶς νά τό ἀπαντήσω. Νομίζω ὅτι ἐξαρτᾶται πῶς ἐννοεῖ κανείς τήν ἀπόσταση. Εἶναι ἀπόσταση γεωγραφική καί χρονική, εἶναι ἀπόσταση καρδιακή, εἶναι ἀπόσταση πνευματική; Ἐγώ πάντως, παρά τήν γεωγραφική ἀπόσταση πού εἶχα μέ τόν ἅγιο Σωφρόνιο, προσπάθησα νά μειώσω τήν ἀπόσταση τῶν καρδιῶν μας. Αὐτό δέν μπορῶ νά σᾶς τό ἐξηγήσω περισσότερο, ἀλλά μπορεῖτε νά τό καταλάβετε ἄν διαβάσετε τό δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου μου «Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ».

Πάντως, ὑπάρχει ἕνας γενικός κανόνας, ὅτι ὅ,τι εἶναι ἀληθινό, τότε καί ὅταν αὐτό εἶναι χωρισμένο εἶναι ἑνωμένο, ἑνῶ ὅ,τι εἶναι ψεύτικο, καί ὅταν εἶναι ἑνωμένο, στήν πραγματικότητα εἶναι χωρισμένο. Αὐτός ὁ κανόνας ἴσχυσε σέ μένα σέ σχέση μέ τόν ἅγιο Σωφρόνιο. Προσπαθοῦσα ἡ σχέση μου μαζί του νά εἶναι ἀληθινή.

Θά ἤθελα ὅμως νά σᾶς πῶ ὅτι ἤμουν μαθητής του μέ τήν γενικότερη ἔννοια τοῦ ὅρου, δηλαδή μαθήτευα στά μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ πού ἐκεῖνος ζοῦσε. Πρίν τόν γνωρίσω εἶχα μελετήσει σχεδόν ὅλους τούς βασικούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, εἶχα κατ' ἐξοχήν δικό μου πνευματικό πατέρα, τόν Μητροπολίτη Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Καλλίνικο, ὁ ὁποῖος ἤδη ἁγιοκατατάχθηκε ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, καί μέ τήν εὐλογία του πήγαινα στόν ἅγιο Σωφρόνιο. Ἤμουν στό μέσον μεταξύ ἑνός ἁγίου Ἐπισκόπου καί ἑνός ἁγίου Ἱερομονάχου ἀσκητοῦ.

Ἔτσι, μέ τήν συνάντηση μέ τόν ἅγιο Σωφρόνιο βρῆκα αὐτά πού εἶπα στήν ἀρχή, τόν συνδυασμό μεταξύ Προφητῶν, Ἀποστόλων καί Πατέρων. Βρῆκα ἕναν μεγάλο ἡσυχαστή καί θεολόγο, βρῆκα αὐτά πού διάβαζα στήν Ἁγία Γραφή καί στά Πατερικά κείμενα, ἔπεσα ἐπάνω στό ρεῦμα τῆς ἡσυχαστικῆς παραδόσεως καί κολύμπησα ἐλεύθερα μέσα σέ αὐτήν.

Ἑπομένως, μέ τόν τρόπο αὐτό κατήργησα τήν τοπική καί χρονική ἀπόσταση καί ἔζησα τήν συνάντηση μαζί του, ὅσο μποροῦσα ἐγώ νά τήν καταλαβαίνω. Καί αὐτό σημαίνει ὅτι ὅταν κανείς ἔχη πείνα καί δίψα καί ζητᾶ νά ἑνωθῆ μέ τόν Χριστό καί

νά ζήση αἰωνίως μαζί Του, τότε καταργοῦνται ὅλες οἱ ἀποστάσεις.

10. Ἐρώτηση: Πῶς εἶναι δυνατόν νά γίνουμε κι ἐμεῖς μαθητές «ἐξ ἀποστάσεως» τοῦ ἁγίου Σωφρονίου;

Ἀπάντηση: Νομίζω ἀπάντησα μέ τήν προηγούμενη ἀπάντησή μου. Πρέπει νά γίνουμε μαθητές τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, νά ἀγαπήσουμε τόν Χριστό καί νά τηροῦμε τίς ἐντολές Του, καί αὐτό νά γίνεται μέσα στόν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Τότε ὁ Χριστός θά μᾶς ἀποκαλύπτη τούς δικούς Του ἀνθρώπους. Καί ὅλη ἡ ζωή μας θά εἶναι μιά διαρκής ἔκπληξη.

Ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Σωφρόνιος συνιστοῦσε νά σκεπτόμαστε συνέχεια τόν Χριστό: «Ἡ σκέψη μας ἄς εἶναι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ Χριστός. Τότε ἡ προσευχή μας θά εἶναι μαζί Του καί δέν θά μένη πολύς χῶρος γιά τά πάθη. Θά συνηθίσουμε νά ζοῦμε μέ αὐτόν τόν τρόπο, καί μέ αὐτήν τήν εἰρηνική ζωή θά οἰκοδομήσουμε ὅλο τό εἶναι μας».

Ἐπίσης εἶναι σημαντικός καί ἕνας ἄλλος λόγος του πού δείχνει πῶς πλαταίνει ἡ συνείδησή μας καί ἀγκαλιάζει ὅλη τήν οἰκουμένη. Ἔλεγε: «Μπροστά στόν καθένα ὀφείλουμε νά εἴμαστε ἕτοιμοι νά ἐκπληρώσουμε τό δικό του μᾶλλον θέλημα, παρά τό δικό μας. Ἔτσι πλαταίνει ἡ συνείδησή μας. Σιγά-σιγά, μέ τρόπο ἐντελῶς ἀπροσδόκητο γεννιέται μέσα μας ὁ θρῆνος γιά τόν “Ἀδάμ παγγενῆ”».

Θά ἤθελα νά τελειώσω αὐτήν τήν συνέντευξη μέ ἕναν λόγο του πού πάντοτε μοῦ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση καί μέ ἔβαζε πάντοτε σέ βαθειά περίσκεψη. Ἔλεγε: «Ἡ ζωή εἶναι τόσο σύντομη καί ὁ σκοπός τόσο ὑψηλός, ἀλλά καί τόσο ἀπομακρυσμένος».

Πράγματι, σύντομη εἶναι ἡ βιολογική ζωή μας, ὑψηλός εἶναι ὁ σκοπός μας ἀπό τήν δημιουργία μας καί βλέπουμε ὅτι εἴμαστε ἀπομακρυσμένοι ἀπό τόν στόχο μας. Καί ὕστερα ἀπό ὅλα αὐτά, σκέπτομαι: Πῶς μποροῦμε νά ἀσχολούμαστε στήν ζωή μας μέ τόσες λεπτομέρειες, χωρίς νά ἔχουμε ἔμπνευση, χωρίς νά εἴμαστε πνευματικοί καλλιτέχνες. Καί πῶς μποροῦμε νά παίζουμε μέ τήν αἰωνιότητα;

Τελευταῖες ἀναρτήσεις – Latest Updates
Ἡ παρακαταθήκη τοῦ ἁγίου Σωφρονίου τοῦ Ἁγιορείτου
Ἐκκλησιαστικὴ Παρέμβαση – Τεῦχος 287 – Ἰούνιος 2020
Πανήγυρη Ἁγίας Κυριακῆς Λεπτοκαρυᾶς Ὀρεινῆς Ναυπακτίας
Κυριακή 5/7/2020 Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό τῆς Παλαιοπαναγιᾶς
Ποιμαντορική Ἐγκύκλιος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου γιά τόν ἅγιο Καλλίνικο Ἐδέσσης
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ – ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2020
Βίος καί πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Καλλινίκου Μητροπολίτου Ἐδέσσης,

Πέλλης καί Ἀλμωπίας (Μεταφρασμένο καὶ